

ХАРИУЦЛАГАТАЙ БИЧИЛ УУРХАЙ ЭРХЛЭХ АЛХАМ

1

Бичил уурхай эрхлэгчид тавигдах шаардлага

- 18 насанд хүрсэн ;
- тухайн аймаг, нийслэлд оршин суугчаар бүртгүүлсэн;
- нөхөрлөл, хоршооны гишүүн;
- мэргэжлийн холбооны сургалтад хамрагдан гэрчилгээ авсан;
- татварын албанд татвар төлөгчөөр бүртгүүлсэн байх.

Зохион байгуулалтын хэлбэр

Бичил уурхай эрхлэгч этгээд нь:

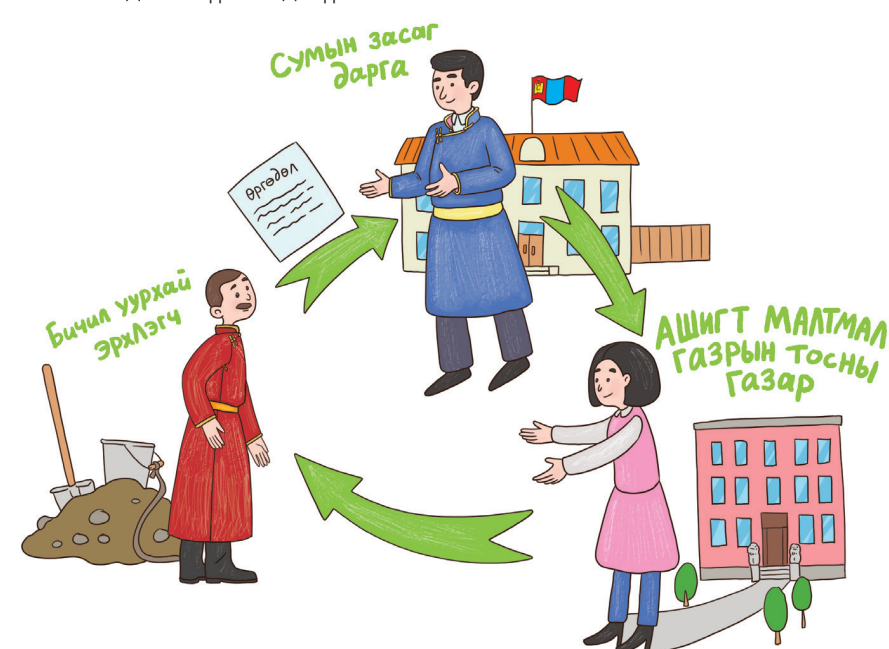
- нөхөрлөл, хоршоо, бүртгэгдээгүй нөхөрлөлийн гишүүн байх
- нэг нөхөрлөл, хоршооны гишүүдийн тоо нь 9-өөс цөөнгүй байна.

2

Газрын хүсэлт, өргөдөл түүнийг шийдвэрлэх үе шат хугацаа

- Бичил уурхай эрхлэгч нь бичил уурхайгаар ашигт малтмал олборлохыг хүссэн өргөдлийг сум, дүүргийн Засаг даргад гаргана.
- Сум дүүргийн Засаг дарга өргөдлийг үндэслэн дүгнэлт гаргуулах саналыг аймаг, нийслэлийн Засаг даргад уламжилна.
- Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга дүгнэлт гаргуулах саналыг ажлын 10 хоногт багтаан Ашигт малтмал газрын тосны газарт хүргүүлнэ.
- Ашигт малтмал газрын тосны газар нь дүгнэлтийг ажлын 10 хоногт багтаан гаргаж, аймаг, нийслэлийн Засаг даргад хүргүүлнэ.
- Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга дүгнэлтийг сум, дүүргийн Засаг даргад хүргүүлнэ.
- Сум, дүүргийн Засаг дарга өргөдөл гаргасан бичил уурхай эрхлэгчтэй гэрээг бичил уурхайн мэргэжлийн холбоотой хамтран байгуулна.
- Ашигт малтмал газрын тосны газар бичил уурхайн зориулалтаар орон нутгийн тусгай хэрэгцээнд авсан газрыг кадастрын зураг зүйн нэгдсэн бүртгэлд бүртгэнэ.

3

Гэрээ байгуулах

Бичил уурхайгаар ашигт малтмал олборлох гэрээг

- сум, дүүргийн Засаг дарга
- бичил уурхайн мэргэжлийн холбоо,
- бичил уурхай эрхлэгч этгээд гуравласан гэрээ хэлбэрээр байгуулна.

Ашиглалтын лицензтэй аж ахуй нэгжийн талбай дээр олборлолт явуулах гэрээг

- сум, дүүргийн Засаг дарга
- бичил уурхайн мэргэжлийн холбоо
- аж ахуйн нэгжийн төлөөлөл
- бичил уурхай эрхлэгч этгээд дөрвөн талт гэрээ хэлбэрээр байгуулна.

Сум, дүүргийн Засаг дарга нь гэрээнд заасан үүргээ биелүүлж ажилласан бичил уурхай эрхлэгч этгээдтэй тухайн талбайн ашигт малтмалыг ашиглаж дуусах хүртэлх хугацаанд гэрээг жил бүр сунгах үүрэгтэй. Гэрээг сунгахаас үндэслэлгүйгээр татгалзах ёсгүй.

4

Татвар, даатгал

- Эрүүл мэндийн даатгалд албан журмаар даатгуулна;
- Бичил уурхай эрхлэгч нь нийгмийн даатгалд даатгуулна;
- Үйл ажиллагаанаас олсон орлогоос хуульд заасны дагуу татвар төлнө;
- Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр төлнө;
- Ус ашигласны төлбөр, хог хаягдлын хураамж тус тус төлнө;
- Татвар, нийгмийн даатгалын тайланг хууль тогтоомжийн дагуу тайлагнана.

5

Бичил уурхайн нөхөн сэргээлт

- Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө боловсруулж сум, дүүргийн Засаг даргаар батлуулна;
- Нөхөн сэргээлтийн зардлыг тооцож, сум, дүүргийн Засаг даргатай тохиролцсоны үндсэн дээр зохих хөрөнгийг сумын нөхөн сэргээлтийн дундын дансанд төвлөрүүлнэ;
- Талбайг ашиглаж дууссан бол нөхөн сэргээлтийн аргачлалын дагуу биологийн болон техникийн нөхөн сэргээлт хийж сум, дүүргийн Засаг даргын томилсон комисст актаар хүлээлгэн өгнө;
- Бичил уурхай эрхлэгч олборлолт явуулсан талбайг нөхөн сэргээж орон нутагт хүлээлгэн өгсөн тохиолдолд нөхөн сэргээлтийн барьцаа хөрөнгийг буцаан авна.
- Талбайг буцаан хүлээлгэж өгсөн нь бичил уурхай эрхлэгч этгээдийн өөрийн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт байгаль орчны нөхөн сэргээлт хийх үүргээс чөлөөлөх үндэслэл болохгүй!

6

Хяналт, хариуцлага

- Бичил уурхайгаар ашигт малтмал олборлох журмын хэрэгжилтэд нутгийн захиргааны байгууллага, төрийн захиргааны байгууллага, бичил уурхайн мэргэжлийн холбоо хяналт тавина.
- Жил бүр гэрээ байгуулсан талууд гэрээний хэрэгжилтийг дүгнэн гэрээ дүгнэсэн акт үйлдэнэ. Энэ акт нь цаашид гэрээг цуцлах, сунгах эсэх асуудлыг шийдвэрлэх гол баримт бичиг болно.

7

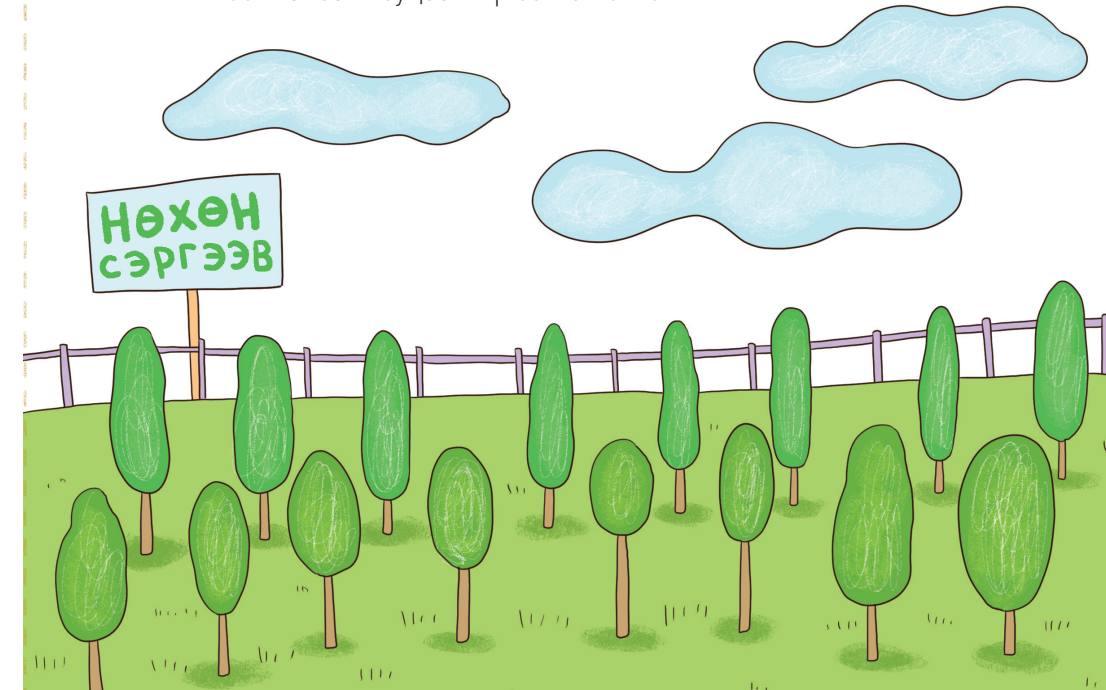
Гэрээ цуцлах үндэслэл, хаалт

- Бичил уурхай эрхлэгч нь гэрээний үүргээ биелүүлээгүй; Бичил уурхайн аюулгүй байдлын дүрмийг дагаж мөрдөөгүй;
- Нөхөн сэргээлт хийгээгүй;
- Үйл ажиллагааны болон эвдрэлд орсон талбайн хэмжээ, нөхөн сэргээлтийн тайлан мэдээг холбогдох байгууллагуудад хугацаанд нь хүргүүлээгүй тохиолдолд

Бичил уурхай эрхлэгчтэй байгуулсан гэрээг цуцлан, түүнтэй дахин гэрээ байгуулахгүй байх эрх сум, дүүргийн Засаг дарга, бичил уурхайн мэргэжлийн холбоонд байна.

Талбайг буцааж хүлээлгэн өгөх

- хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн нөхцөлөөс шалтгаалан олборлолтыг үргэлжлүүлэх боломжгүй болсон тухай эрх бүхий улсын байцаагчийн дүгнэлт гарсан;
- талбайг цаашид ашиглах боломжгүйн улмаас хүлээлгэн өгөх хүсэлт гаргасан, гэрээг цуцалсан;
- гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлж, гэрээг талууд дүгнэсэн бол талбайг буцааж хүлээлгэн өгнө.

8

Бичил уурхайд хориглох зүйл!!!

- Олборлолтын талбайд 18 нас хүрээгүй иргэнийг оруулахыг;
- Өмнө нь хөндөгдөөгүй болон нөхөн сэргээлт хийж хүлээлгэн өгсөн газар олборлолт явуулахыг;
- Ашигт малтмал газрын тосны газраас дүгнэлт гаргаагүй талбайд олборлох гэрээ байгуулахыг;
- Гэрээгээр олгосон талбайг бусдад шилжүүлж, барьцаалж, худалдах, түрээслэхийг;
- Тусгай зөвшөөрөлтэй этгээдээр тэсэлгээний ажил явуулахаас бусад тохиолдолд туслан гүйцэтгэгчээр ажил гүйцэтгүүлэхийг;
- Үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлгүй этгээдэд олборлосон үнэт металл, үнэт чулуугаа худалдахыг;
- Ашигт малтмал олборлохдоо 3500 см³ –с илүү моторын багтаамжтай механизм ашиглах ба 1-ээс илүү механизм ашиглахыг;
- Хүдэр боловсруулах үйл ажиллагаандаа химийн хортой, аюултай бодис ашиглахыг хориглоно.

